

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6680/2022
17.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Јовица Рашета, адвокат из ..., против туженог Град Нови Сад, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 66/22 од 18.02.2022. године, у седници одржаној 17.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 66/22 од 18.02.2022. године, у преиначујућем делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 205/21 од 18.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди право јавне својине туженог Града Новог Сада на кат. парцели .., уписаној у лист непокретности .. КО Ветерник, што су тужиоци дужни трпети и признати сходно свом сувласничком делу предметне парцеле и то: АА од 1052/1081 дела, а ББ од 29/1081 дела, као и дозволити да се на предметној парцели у евиденцији непокретности код Републичког геодетског завода – Службе за катастар непокретности Нови Сад 1, упише јавна својина Града Новог Сада, као и да се обавезе тужени да на име накнаде исплати тужиоцима и то: АА 5.194.465,44 динара, а ББ 143.193,44 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка од 70.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 66/22 од 18.02.2022. године, делимично је усвојена, а делимично одбијена жалба тужилаца па је преиначена првостепена пресуда у делу ставова првог и другог изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцима на име накнаде за експроприсану непокретност исплати и то: АА 5.194.465,44

динара, а ББ 143.193,44 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате, као и да тужиоцима накнади трошкове првостепеног поступка од 362.232,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате. Првостепена пресуда је потврђена у преосталом делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди право јавне својине туженог Града Новог Сада на кат. парцели .. уписаној у лист непокретности .. КО Ветерник, и обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове другостепеног поступка од 242.232,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23 – други закон), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у листу непокретности .. КО Ветерник уписана је кат. парцела .. потес ..., површине 1081 м² као приватна својина и то са уделима тужиоца АА од 1052/1081, а тужиоца ББ са уделом од 29/1081, на основу судског поравнања о развргнућу сувласничке заједнице закљученог између тужилаца пред Основним судом у Новом Саду у предмету Р1 168/21 од 06.04.2021. године, на којој парцели су тужиоци пре закључења тог поравнања имали веће уделе. Кат. парцела .. настала је деобом матичне парцеле .. КО Ветерник, укупне површине 64 ара 99 м², када је дошло до формирања више нових парцела. Тужилац АА је купио парцелу .. КО Ветерник у виђеном стању пре 12 до 13 година, када су пањој већ биле изграђене куће, пробијени путеви, и насути туцаником, тј. били су већ формирани плацеви и улице, а постојала је и интерна парцелација купљене парцеле. Тужилац ББ је део парцеле .. КО Ветерник купио 2014. године, када је већ постојала интерна парцелација на основу које је он и купио свој идеални део парцеле, који у природи представља ливаду до које је долазио насут пут, а део тог насутог пута је био у склопу дела предметне парцеле коју је купио. Парцела .. обухваћена је Планом генералне регулације насељеног места Ветерник и Планом детаљне регулације простора у продужетку ... улице у Ветернику, према којем је целом својом површином предвиђена за јавне намене - коловоз, улице. Вештачењем је утврђено да је предметна парцела комунално-инфраструктурно делимично опремљена, налази се у потезу ... КО Ветерник, и целом својом површином је ушла у састав улице ..., налази се у грађевинском подручју Ветерника и представља изграђено грађевинско земљиште – јавну површину. Од новосадског пута удаљена је око 1 км, у непосредном окружењу је заступљена градња породичних зграда, а ређе пословних објеката. улица ... асфалтирана, ширине је 3,50 м. Постоји електроенергетска и водоводна мрежа, гасна и ПТТ инсталација,

повезана је на градску инфраструктуру, има и улично осветљење. Недостаје канализација отпадних вода. Табла са називом улице је привремено постављена на бандеру.

Према процени Пореске управе, вредност земљишта у градско-грађевинском подручју које је намењено за регулацију ... улице утврђена је у износу од 37,41 евра по м², тј. у динарима 4.397,65 динара по метру квадратном на дан 12.07.2021. године. Према налазу и мишљењу вештака грађевинске струке тржишна вредност парцеле површине 10 ари и 81 м² је 42,00 евра по метру квадратном, односно у динарима 4.937,70 динара по м². Вредност целе парцеле према овој процени је 45.402,00 евра, односно 5.337.658,88 динара. Према сувласничким уделима тужилаца, и то првотужиоца у обиму од 1052/1018 вредност износи 44.184,00 евра односно 5.194.465,44 динара, а друготужиоца у обиму од 29/1081 износи 1.218,00 евра, односно 143.193,44 динара. Тужиоцима накнада по основу експропријације није исплаћена, нити је тај поступак икада вођен.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев да се утврди право јавне својине туженог Града Новог Сада на траженој кат. парцели .. уписаној у листу непокретности .. КО Ветерник што би тужиоци били дужни признати и према својим сувласничким уделима сматрајући да тужиоци нису активно легитимисани за подношење тужбе у погледу захтева за упис права јавне својине на овој парцели, јер током поступка нису доказали да су власници ове парцеле коју су означили као фактички одузету. Одбио је и тужбени захтев тужиоца за исплату утужених износа на име накнаде за фактички им одузету кат. парцелу за коју је утврђено да у ствари представља кат. парцелу .. КО Ветерник за коју је утврђено јер тужиоци током поступка нису доказали да је у време када су стекли право власништва на овој парцели, која је настала из основне парцеле .. КО Ветерник, она у природи представљала улицу, из чега следи да неосновано потражују накнаду у новцу од туженог на име одузимања ове парцеле. Према њиховим исказима, првотужилац је купио део ове парцеле пре 12 до 13 година, која се у катастру водила као пољопривредно земљиште, али је у природи већ била изграђена, односно на истој су били формиран плацеви и у улици је постојала интерна парцелација, да би након што су тужиоци купили парцелу дошло до препарцелације и развргнућа имовинске заједнице. Наведено указује да тужиоци, с обзиром на то да су на дериватни начин – куповином стекли право својине на предметним парцелама, изводе своје права из права својих претходника, па како је то право својине њихових правног претходника већ било ограничено, одузето, то значи да њима није угрожено, нити повређено право на мирно уживање имовине у смислу цитираних прописа. Другим речима, активно легитимисано лице за подношење тужбе за исплату накнаде у случају фкатичке експропријације може бити само лице које је било сопственик земљишта у време када се десило ограничавање или одузимање права власништва на начин да је насипан, односно грађен пут и изграђени инфраструктурни и други објекти од јавног и општег интереса, док лице које је земљиште стекло када је у природи већ био формиран пут, односно улица, не може за исто потраживати накнаду његове вредности, јер истом не може бити ограничено, нити он може бити лишен права које никад није ни имао.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу става првог изреке којим су тужиоци потраживали накнаду за фактички експроприсано земљиште, налазећи

да су тужиоци током поступка доказали да су сувласници претметне кат. парцеле (коју су омашком означили као кат. парцелу ..) и свој удео на тим парцелама, да су фактички онемогућени у остваривању захтеваног права на мирно уживање имовине у смислу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, као и члана 58. Устава Републике Србије, јер је спорно земљиште целом својом површином предвиђено за површину јавне намене – коловоз – улицу, управо планским актима туженог – Планом генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 27/15 ... 35/19) и Планом детаљне регулације простора у продужетку ... улице у Ветернику („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 43/19), а поступак експропријације није вођен, нити је тужиоцима исплаћена било каква накнада. Позвао се и на одлуку Уставног суда Уж 472/14 од 25.02.2016. године, према којој у ситуацији када је земљиште актом јединице локалне самоуправе одређено као локални пут, пут другог или трећег реда или улица, од тог момента то земљиште више не може да се сматра приватним путем, већ по сили закона постаје земљиште у јавној својини јединице локалне самоуправе. Стога је тужени обвезник накнаде јер се земљиште на предметној кат. парцели .., које је у катастру непокретности и даље уписано као сусвојина тужилаца, користи као улица – добро у општој употреби и на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 7. Закона о јавној својини. У конкретном случају није од значаја околност када је, односно у којим годинама је фактички формирана улица и да ли је коришћена као приступни пут у време када су тужиоци купили спорну парцелу (који став је заузео и Врховни касациони суд у својој одлуци Рев 5734/20 од 27.05.2021. године). Како су тужиоци током поступка доказали висину накнаде која им припада на име фактички експроприсане непокретности, то им према њиховим сувласничким уделитема припада и то првотужиоци према уделу од 1052/1081 накнада од 44.184 евра, односно 5.194.465,64 динара, а друготужиоцу према уделу од 29/1081 накнада од 1.218 евра, односно 143.193,64 динара, због чега је усвојио жалбу тужилаца у том делу и преиначио првостепену пресуду, досудивши тужиоцима и законску затезну камату од дана пресуђења до коначне исплате.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног суда правилно је другостепени суд применио материјално право када је закључио да тужиоци имају право на тражену новчану накнаду због тога што су фактички лишени поседа катастарске парцеле .. КО Ветерник која је приведена урбанистичкој намени – формирању улице у насељеном месту Ветерник као добра од општег интереса, на који начин су као сувласници исте онемогућени да је користе. Пропуст надлежних органа туженог да спроведу поступак експропријације ове катастарске парцеле не може тужиоцима ускратити праву на имовину, односно на заштиту неометаног уживања имовине на основу члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију о људским правима и слободама (ЕКЉП). Како су тужиоци на овај начин онемогућени у вршењу власничких права на предметној катастарској парцели тиме што им је иста фактички одузета претварањем у улицу као опште добро, то им по правилном становишту другостепеног суда припада право на накнаду досуђену у висини њихове тржишне вредности, а сразмерно њиховим уделитема.

На одлуку о овој правној ствари нису од утицаја ревизијски наводи туженог да он није депоседирао тужиоце у власништву предметне кат. парцеле јер је улице формирана

пре доношења његових планских аката, а он је њиховим доношењем само прихватио затечено фактичко стање. Предметна кат. парцела тужилаца је, без обзира на наведену хронологију, формирањем улице у чији састав је ушла и ова кат. Парцела, по сили Закона о јавним путевима („Служебни гласник РС“, бр.101/05 и 123/07) односно члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Служебни гласник РС“, бр.72/11...95/18) прешла у јавну својину, чиме су тужиоци лишени права својине на овој имовини. То лишавање права својине могло је бити само под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права како то предвиђа члан 1. Протокола 1, због чега је тужени у обавези да им исплати досуђену новчану накнаду.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу изложених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић